

Nataliia Shambir,
teacher of the Department of Theory and Methodology of Education,
inclusive education and psychology
KVZ «Kherson Academy of Continuing Education» of the Kherson
Regional Council,
Kherson, Ukraine
artmusik77@gmail.com

THE ROLE OF SELF-DEVELOPMENT AND SELF-REGULATION IN THE TEACHING PROFESSIONAL ACTIVITY

Key words: *professional development, self-education, self-development, self-regulation*

Шатайло Наталія Вікторівна,
кандидат педагогічних наук
завідувач кафедри методики викладання і змісту освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської
обласної ради»
м. Одеса, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-4247-2391>
nvodesa@gmail.com

ПРЕДМЕТНО-МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА: АЛГОРИТМИ РОЗВИТКУ

Ключові слова: *предметно-методична компетентність, професійний стандарт вчителя. алгоритм розвитку*

Реалізація завдань реформування освіти потребує розширення діапазону розвитку професійних компетентностей педагогів базової та профільної школи. Втім виклики сучасних реалій – воєнний стан, першочергова необхідність дотримання норм і правил організації безпечного освітнього середовища, спонукають до трансформації науково-методичного супроводу, котрий би забезпечував повноцінний розвиток професійних компетентностей вчителів-предметників, зокрема предметно-методичної компетентності.

Спираючись на нормативно-правові документи у сфері освіти та деталізовані в професійному стандарті вчителя професійні компетентності, викладачі кафедри методики викладання і змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти» розробили

навчальні програми курсів підвищення кваліфікації для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти. Відповідно до тематики у змісті даних програм закладено і реалізується набуття педагогами спектру знань, умінь і навичок, як складових означених професійних компетентностей [3].

Удосконаленню рівня предметно-методичної компетентності педагогів (А2.) та розвитку відповідної їй здатності «моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів» (А2.1.) сприяє практико-орієнтоване змістове наповнення освітнього процесу курсів підвищення кваліфікації, яке спирається як на знання «вимог до результатів навчання за державними стандартами освіти, типовими освітніми програмами» (А2.1.31), «методик і технологій моделювання змісту навчання» (А2.1.33), так і на задіяння умінь/навичок визначення предметного змісту, його моделювання із застосуванням сучасного методичного інструментарію (А2.1.У1)/(А2.1.У3) [3, с. 11].

Такий алгоритм розвитку предметно-методичної компетентності втілюється, зокрема, у процесі навчання на курсах підвищення кваліфікації вчителів мистецьких дисциплін на базі КЗВО «Одеська академія неперервної освіти». Педагоги використовують можливість опанувати зміст модулів навчальної програми через поглиблення знань нормативних, технологічних аспектів власної професійної діяльності та водночас набуття досвіду апробації, інтерпретації дієвих освітньо-мистецьких практик [6, с. 223].

Алгоритмізації підлягає і розвиток надважливої складової предметно-методичної компетентності (А2.) для сучасного педагога, визначеної як «здатність здійснювати інтегроване навчання учнів» (А2.3.). Саме ця здатність проектується через обізнаність учителів щодо «видів інтеграції, підходів до інтегрованого навчання учнів» (А2.3.31) і культивування умінь/навичок «застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів) під час підготовки та проведення навчальних занять» (А2.3.У1) [3, с. 12].

Зазначене вище актуалізується в попередніх публікаціях через висвітлення завдань, які вирішуються в освітньому процесі низки курсів підвищення кваліфікації, об'єднаних спільною тематикою

«Реалізація інтегративної стратегії навчання». Серед основних виокремимо можливості для педагогів поглибити «розуміння сутності інтегрованого навчання як інструменту розвитку ключових компетентностей особистості з фокусом на цінності, ставлення, практичні навички», удосконалити уміння «комбінувати та адаптувати педагогічний інструментарій розвитку ключових компетентностей відповідно до освітньої мети», проектувати інтегровані уроки, здійснювати педагогічну рефлексію щодо «трансформації/діджиталізації методичного інструментарію у процесі розвитку ключових компетентностей» тощо [5, с. 166].

У тісному взаємозв'язку зі згаданою вище здатністю педагогів до інтегрованого навчання учнів знаходиться здатність «формувати ціннісні ставлення в учнів» (A2.7.), алгоритм розвитку якої передбачає усвідомлений вибір підходів до формуального процесу (A2.7.31) та наявність умінь оперувати інтегративним інструментарієм (A2.7.U1), котрий «відкриває можливості формування естетичного смаку, художніх ідеалів, ставлень, ціннісних орієнтацій як складових світогляду особистості» [7, с. 70-71]. Серед продуктивних інтегративних практик виділимо діджиталізовані методи і прийоми для розвитку художньо-образного мислення, задіяння яких дозволяє педагогам «проектувати наближений до життєвих потреб учнів освітній простір», в якому природним є «осягнення загальнолюдських цінностей через мистецькі твори» [6; 7; 8].

В межах даної публікації окреслено деякі аспекти означеної проблематики. Тож в подальшому перспективу вбачаємо у дослідженні комплексного розвитку професійних компетентностей педагогів та науково-методичному обґрунтуванні результативності даного процесу.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України за № 898 від 30. 09. 2020 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
2. Дерябіна С.В., & Шатайло Н.В. (2020). Педагогічний інструментарій проектування арт-персоніфікованого простору. *Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення* (с.385-387) Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки.

3. Дерябіна С.В., & Шатайло Н.В. (2020). Проектування змішаного навчання в умовах неперервної освіти педагогів. В.В. Ягоднікова (Ред.), *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку* (с. 118-120) Одеса: Букаєв Вадим Вікторович.

4. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Nakaz_2736.pdf

5. Шатайло Н.В., & Онищук С.О. (2023). Інтегративна стратегія навчання: можливості реалізації в умовах змін. В.В. Ягоднікова (Ред.), *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку* (с. 165-167) Одеса: Букаєв Вадим Вікторович.

6. Шатайло Н. В. (2022). Інтегративна стратегія навчання мистецтва: діджитал-формат. В.В. Ягоднікова (Ред.), *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку* (с. 222-225) Одеса: Букаєв Вадим Вікторович.

7. Шатайло Н.В. (2019). Інтеграція в мистецькій освіті як інструмент формування світогляду особистості. В.В. Ягоднікова (Ред.), *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку* (с. 70-72) Одеса: Букаєв Вадим Вікторович.

8. Шатайло, Н. В. (2022) Формування умінь образотворення особистості: освітній інструментарій. В.В. Ягоднікова (Ред.), *Актуальні проблеми педагогічної науки в XXI столітті* (с. 67-71).

Nataliia Shatailo,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Head of the Department of teaching methods

and content of education

of Odessa Regional Academy of In-Service Education,

Odesa, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0003-4247-2391>

nvodesa@gmail.com

SUBJECT-METHODICAL COMPETENCE OF A TEACHER: DEVELOPMENT ALGORITHMS

Key words: *subject-methodical competence, professional standard of the teacher. development algorithm*